

L'abisme espanyol

No, no condemnen el franquisme; l'actualitzen. Sí, l'espoli fiscal intensifica la devastació. Sí, Aznar commina Rajoy a "restablir" les bases de la nació espanyola. No, no el commina a renovar-les o a refundar-les sinó a restablir-les –les d'abans, les de sempre–. No, en nou mesos no ens han fet cap proposta ni ens han convidat a quedar-nos. Sí, ens han amenaçat i legislen pressionant-nos la jugular. Sí, encara hi ha algun partit català d'esquerres que els voldria en un govern d'unitat. Sí, és un partit que aspira a governar el país proposant que no s'emancipi. No, encara no tenim la Hisenda pròpia a punt. Sí, sembla que finalment ja s'hi han posat. Sí, aviat hi haurà una proposta de data per fer efectiu el dret a decidir, oi?

El "laberint espanyol" que evocava Gerald Brenan en el seu esforç per revelar les causes profundes de la guerra de 1936-39 ja està a punt de ser completament desmantellat. El poder centralitzador ha acabat arrasant el gruix del laberint i n'ha expulsat la resta. Avui, al voltant del centre conceptual immutable de l'Espanya eterna –unitat de destí–, després dels deliris saturnals del PP, en el lloc de l'antic laberint metafòric hi ha un erm vastíssim enfonsant-se i transformant-se en un abisme. Han trobat les arrels autèntiques de l'imperi (no era "*tanto monta, monta tanto*" sinó "*te monta tanto, que me mondo*"). Han descriptat el sentit profund de l'"*atado y bien atado*" (les nostres mans, la seva corda). Han trobat el testimoni supremacista just allà on li va caure a la dictadura durant l'últim relleu... i no han parat de córrer proclamant sortilegis ancestrals. I la irreductible Catalunya, díscola, mesquina i ingrata –excepte tres servidors i quatre federals–, n'ha esta expulsada.

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

No hem entrat en una fase política llarga. Serà necessàriament breu. Per a ells és un setge. Econòmic i polític. Per a nosaltres és una oportunitat. Nosaltres ens ho juguem tot. O som subjecte, o no ho som. O som estat, o bé el seu estat ens caurà al damunt amb totes les conseqüències. Amb un afany venjatiu encara multiplicat. Més? Sí, més. Tothom ha mostrat les seves cartes prou clarament. Tothom té difícil la reculada. ¿Sentiu alguna veu que, des de les seves files, defensi una consulta democràtica i demani una actitud de respecte pels resultats i voluntat negociadora?

No és només que PP i PSOE –o PPC i PSC– no tinguin projecte català, que no en tenen, sinó que tampoc tenen projecte espanyol. Vull dir que no tenen un projecte propi nou, global, social i nacional. Una oferta d'inclusió en l'escenari global, en el món en xarxa de les cultures híbrides i dels entorns plurals. Un model d'incorporació amable del que nosaltres volem representar. Una proposta de treballar junts... No la tenen. Ni els uns ni els

altres. S'han avesat a concebre Espanya tan acabada i completa que no són capaços de pensar-la diferent. I, en conseqüència, acaben compartint les romanalles, més o menys actualitzades, del projecte i el discurs vuitcentista que el falangisme i el nacionalcatolicisme franquista van reciclar. Fa 30 anys, durant el felipisme, va semblar possible l'articulació d'una nova idea d'Espanya. Una Espanya desacomplexada, capaç de fer una lectura crítica de la seva història, de superar l'obsessió totalitzadora i uniformitzadora; capaç de reconèixer la seva pròpia complexitat: nació de nacions. Però va ser un miratge.

La reacció davant de la reivindicació catalana de sobirania dels últims mesos ha estat la radicalització i l'entossudiment en les definicions i afirmacions més rànies de l'espanyolitat. Com si la història s'hagués acabat. Com si ells ja sabessin qui són d'una manera categòrica. I ja sabessin, també categòricament, qui som nosaltres. Un simple apèndix molest de la seva definitiva configuració. Una protuberància a "*cepillar*".

Cap argument. Cap projecte nou. Cap proposta de regeneració. "*Espanña va bien*". Ningú no l'ha de rescotar d'ella mateixa. A la idea catalana de país en construcció, d'identitat de projecte inclusiva, de ciutadania compromesa en un procés de renovació democràtica, d'aposta popular per un futur il·lusionant, s'hi oposa només l'acceptació de romandre ancorats en l'abisme. Enfangats en la inconsistència, les mentides i la poca volada política de Zapatero i Rajoy. I en la retornada visceralitat reaccionària i presumptuosa d'Aznar. Fem-ho amb rigor i amb tots els escrúpols formals, però tirem decididament endavant. Necesser a punt. Emancipació o irrellevància. No hi ha cap més alternativa.

Durant el felipisme va semblar possible una Espanya desacomplexada que es reconegués nació de nacions. Va ser un miratge